

Nederlands
Genootschap
van Burgemeesters

de minister van BZK

Datum
4 juni 2020

Onderwerp

VNG/NGB reactie op Tijdelijke Wet maatregelen COVID-19

VNG/NGB-reactie op Tijdelijke bepalingen in verband met maatregelen ter bestrijding van het novel coronavirus (2019-nCoV) voor de langere termijn (Tijdelijke wet maatregelen COVID-19)

Geachte mevrouw Ollongren,

De VNG en het NGB hebben met veel belangstelling kennisgenomen van het wetsvoorstel Tijdelijke wet maatregelen COVID-19 (hierna ook: Twm). We waarderen het dat u ons in een vroeg stadium betreft bij de totstandkoming van dit wetsvoorstel. Graag maken we van de geboden mogelijkheid gebruik om op dit wetsvoorstel te reageren.

Onze reactie valt uiteen in de volgende onderdelen:

- I. Korte samenvatting met de belangrijkste elementen uit ons standpunt
- II. Algemene aandachtspunten naar aanleiding van het wetsvoorstel
- III. Algemene en specifieke aandachtspunten naar aanleiding van *de tekst en de toelichting* van het wetsvoorstel

I. Korte samenvatting belangrijkste elementen standpunt VNG/NGB

a. Verbreding vraagt om meer lokaal maatwerk.

Wij vinden het positief dat met dit wetsvoorstel gemeenten meer dan volgens de huidige crisisstructuur in positie worden gebracht. Noodverordeningen zijn bedoeld voor acute, lokale situaties maar niet voor een langer durende, landelijke crisis. Wij hechten zeer aan het verder in positie brengen van gemeenten als het gaat om het nemen van maatregelen ter verdere bestrijding van de crisis in de transitie- en herstelfase en het borgen van de democratische legitimiteit van die

Vereniging van Nederlandse Gemeenten

Nassaulaan 12 Den Haag | Postbus 30435 | 2500 GK Den Haag
070 - 373 83 93 | info@vng.nl

[vng.nl](https://www.vng.nl)

genomen maatregelen. Met dit wetsvoorstel is er alleen ruimte om in het kader van de autonome bevoegdheid van gemeenten normen te stellen en maatregelen te nemen voor de openbare ruimte en publieke plaatsen ter bestrijding van het virus. Het wetsvoorstel is bedoeld als een oplossing voor de langere duur van de crisis en het daardoor gevoelde democratische deficit van de noodverordeningen en de beperkingen op de grondrechten die daarin plaatsvinden.

De gekozen systematiek, met regels op nationaal niveau en daarbinnen beperkte ruimte voor maatwerk op lokaal niveau, biedt echter vooralsnog onvoldoende ruimte voor een verbreding gericht op transitie en herstel. De te nemen maatregelen verdienen – zeker in een fase van herstel – niet alleen uit oogpunt van het volksgezondheidsbelang rechtvaardiging, maar moeten ook recht doen aan economische en maatschappelijke belangen. Naarmate de crisis voortduurt wordt immers de brede maatschappelijke en economische impact steeds groter. Een afweging welke maatregelen in dat licht bezien nodig zijn, is niet alleen op landelijk niveau maar steeds ook op lokaal niveau nodig. Met name wanneer de aangekondigde ministeriële regelingen nauw gereguleerd zijn, is die afweging op lokaal niveau niet of nauwelijks mogelijk.

Nu de nadere normstelling bij (vooral) ministeriële regelingen wordt geregeld (ook waar het gaat om sectorwetgeving), willen wij bij het opstellen daarvan intensief worden betrokken. In verband met de grote impact van de nadere normstelling in deze ministeriële regelingen op de lokale situatie is onze betrokkenheid niet alleen gewenst, maar ook noodzakelijk. Wij verzoeken u deze betrokkenheid procedureel vast te leggen.

b. Democratische legitimatie met dit wetsvoorstel alleen op nationaal niveau, niet op het niveau van de gemeente als eerste overheid.

In het verlengde van het bovenstaande dient de wet ook op lokaal niveau beter democratisch geborgd te worden en daarmee weer in het reguliere domein van gemeenten te vallen. Dat gebeurt niet met deze wet: er wordt centraal bepaald, lokaal zijn alleen ontheffingen mogelijk. In de praktijk betekent dit voor gemeenten dat alleen burgemeesters nog enige zeggenschap hebben. De invloed van wethouders en de gemeenteraad is nihil. Daarmee is de democratische legitimatie van besluiten op lokaal niveau verwaarloosbaar en de druk op burgemeesters buitengewoon groot. Wethouders en gemeenteraden dienen op enige manier beter bij de besluitvorming op lokaal niveau te worden betrokken. Op die manier krijgt het democratisch besluitvormingsproces ook op lokaal niveau meer vorm en inhoud.

c. Er is niet voorzien in voldoende afstemming tussen de bevoegdheden van de minister, de Veiligheidsregio's en de burgemeester.

De wet is opgehangen aan de Wet publieke gezondheid. Gezien de primaire taak die volgens de Twm bij het lokaal bestuur ligt voor inrichting van de openbare ruimte (de invulling van de anderhalve meter samenleving) en de bestaande verantwoordelijkheden voor het openbaar vervoer bij de provincies, is nadere intergemeentelijke afstemming nodig.

Op grond van de Twm heeft de voorzitter van de veiligheidsregio beperkte bevoegdheden. Hij kan de aan de burgemeester toegekende bevoegdheden overnemen, indien de uitoefening daarvan (dreigende) bovenlokale effecten heeft. De beslissing of van een (dreigend) bovenlokaal effect sprake is, wordt genomen door de minister van VWS of de voorzitter. Er bestaat een informatieplicht bij de voorzitter van de Veiligheidsregio die daartoe niet vooraf in positie wordt gebracht. Wij kunnen met deze bepalingen instemmen, maar achten het noodzakelijk om aansluiting te zoeken bij de bestaande mogelijkheden tot intergemeentelijk overleg.

Uitgangspunt is intergemeentelijke afstemming via de Veiligheidsregio. Indien wenselijk kan die afstemming in de diverse regio's ook op andere wijze worden vormgegeven, bijvoorbeeld via bestaande Gemeenschappelijke regelingen.

d. Open zorgplicht burgemeester bij toezicht op een publieke plaats

Wij onderschrijven het beroep dat wordt gedaan op de eigen verantwoordelijkheid van de diverse sectoren om te voorkomen dat het virus zich verder verspreidt. Wij kunnen daar zeker mee instemmen, omdat bij de bestrijding van deze epidemie de verantwoordelijkheid niet alleen bij de overheid kan liggen.

Degene die bevoegd is tot het aan een publieke plaats treffen van voorzieningen of tot het openstellen van een publieke plaats voor publiek (wij merken op dat in de praktijk niet altijd even duidelijk zal zijn wie dit is) wordt in dit wetsvoorstel een open zorgplicht opgelegd. Die zorgplicht kan worden uitgewerkt door de branches zelf, maar die uitwerking heeft geen juridische status. Vervolgens krijgt de burgemeester de bevoegdheid om toezicht te houden op het naleven van de zorgplicht en kan hij de betrokkene een schriftelijke aanwijzing of bevel geven.

Wij vragen uw aandacht voor het feit dat de naleving en handhaving van deze zorgplicht nu exclusief bij de burgemeester wordt neergelegd. Dit systeem gaat aanmerkelijk verder dan wat men tot nu toe is gewend en vraagt veel gemeentelijke handhavingcapaciteit gedurende een vermoedelijk lange periode. Gemeenten moeten hiervoor veel extra inspanningen doen. Daarnaast is goed voorstelbaar dat ook inwoners handavingsverzoeken zullen doen waarvoor capaciteit moet worden vrijgemaakt. Wij vragen u nadrukkelijk om ondersteuning bij het uitoefenen van het toezicht op de naleving en financiële compensatie voor het toezicht op de naleving.

II. Algemene aandachtspunten naar aanleiding van het wetsvoorstel

Wij hebben het wetsvoorstel getoetst aan een aantal criteria die wat ons betreft het uitgangspunt vormen voor de acceptatie, implementatie en praktische uitvoering van het wetsvoorstel:

- een verduidelijking van de specifieke wettelijke grondslag voor de beperking van de grondrechten;
- het aanbrengen van een evenwichtige balans bij de te nemen maatregelen tussen het belang van de volksgezondheid en economische en maatschappelijke belangen;
- aansluiting bij normale bestuurlijke verhoudingen: de gemeente weer in positie;
- democratische legitimatie van maatregelen op lokaal niveau;
- aansluiting bij bestaande regionale samenwerking in het kader van bestaande bevoegdheden en verantwoordelijkheden

In het onderstaande lichten wij de toets aan deze criteria nader toe.

Rol Veiligheidsregio's

U heeft ervoor gekozen om de coördinerende rol van de Veiligheidsregio's (VR) van de afgelopen periode inzake de bestrijding van het virus COVID-19 niet te codificeren in de Tijdelijke wet maatregelen COVID-19. Met het voorliggende wetsvoorstel worden nieuwe onzekerheden in de uitvoering van de bestrijding van het virus ingebouwd en is gekozen voor een traject van uitoefening van bevoegdheden.

Deze wijze is nog niet in de bestuurlijke en uitvoerende gremia ingesleten of geïnternaliseerd en moet zich nog bewijzen.

Met uw voorstel wordt het robuuste systeem van de bestrijding van het virus COVID-19 derhalve verlaten. Wij vinden het daarom van belang om de rol van de Veiligheidsregio's (en daarmee het Veiligheidsberaad) helder en concreet te verwoorden in de Tijdelijke wet maatregelen COVID-19, door bijvoorbeeld te liëren aan een op- en afschalingsmodel in de tijdelijke wet. In een situatie waarbij er sprake is van afschaling is het treffen van lokale maatregelen door een burgemeester gewenst, terwijl in een situatie van enige opschaling door het oplaaien van het virus er meer behoefte is aan eenheid in maatregelen en afstemming hierover. In een dergelijke situatie ligt een rol voor de Veiligheidsregio's en het Veiligheidsberaad voor de hand.

Beperking van grondrechten

De wet is bedoeld als een oplossing voor de langere duur van de crisis en het daardoor gevoelde democratische deficit van de noodverordeningen, vooral in het licht bezien van de beperkingen op de grondrechten die daarin plaatsvinden. De wet biedt een specifiek formeel wettelijke basis om de in het geding zijnde grondrechten te beperken, zodat daarmee op dat gebied de gewenste verduidelijking heeft plaatsgevonden. Die basis kunnen wij onderschrijven.

Relevante belangen en gekozen systematiek

Daarnaast voorziet de wet in maatregelen die zijn gericht op de volgende fase waarin de crisis is terecht gekomen: een verbreding die is gericht op transitie en herstel. De gekozen systematiek met regels op nationaal niveau en beperkte ruimte voor maatwerk op lokaal niveau biedt evenwel onvoldoende ruimte voor deze verbreding. De te nemen maatregelen verdienen daarbij niet alleen uit oogpunt van het volksgezondheidsbelang rechtvaardiging, maar moeten ook recht doen aan economische en maatschappelijke belangen. Naarmate de crisis voortduurt, worden immers de brede maatschappelijke en economische impact van maatregelen steeds groter.

In de toelichting is aangegeven dat deze tijdelijke wet de hoofdlijnen geeft voor de bevoegdheidsverdeling, een basis biedt voor maatregelen voor zover die vrijheden en grondrechten van burgers beperken en het toezicht en de handhaving regelt. Verder is gekozen voor een flexibele inrichting, zodat de maatregelen kunnen meebewegen aan de hand van de (actuele) wetenschappelijke inzichten. Daarom wordt voorgesteld om in principe uit te gaan van delegatie naar het niveau van ministeriële regeling. Dit maakt in uw visie flexibel op- en afschalen mogelijk. De uitwerking van maatregelen in lagere regelgeving is afhankelijk van de actuele stand van de epidemie, wetenschappelijke inzichten over de bestrijding en de maatschappelijke en economische effecten van de maatregelen. U geeft aan dat bij het vaststellen van de lagere regelgeving deze integrale belangenafweging als richtsnoer zal gelden. De afweging van het volksgezondheidsbelang en economische en maatschappelijke belangen is echter niet alleen op landelijk niveau maar steeds ook op lokaal niveau nodig. Het lokale niveau blijft echter in dit wetsvoorstel met de beperkte, democratisch gelegitimeerde sturingsmogelijkheden die gemeenten krijgen, onderbelicht. De mogelijkheid tot differentiatie op lokaal niveau, waarbij een integrale belangenafweging kan worden gevolgd, dient als *uitgangspunt* te worden genomen.

Wij vinden verdere concretisering van de aangegeven systematiek en de verhouding tussen centraal en lokaal niveau van groot belang, omdat op het moment van inwerkingtreding van deze wet geen misverstanden mogen ontstaan over wie op welk moment een bepaalde bevoegdheid kan inzetten.

Bestuurlijke verhoudingen, democratische legitimatie en regionale samenwerking

In algemene zin zijn VNG en NGB van mening dat gemeenten meer sturingsmogelijkheden op lokaal niveau dienen te krijgen in de fase van geleidelijke afschaling van de maatregelen. In het nu voorliggende wetsvoorstel zien wij te weinig sturingsmogelijkheden voor gemeenten die bovendien niet zijn voorzien van een democratische legitimatie. Dit wetsvoorstel biedt daarom nog geen oplossing voor het democratische deficit op lokaal niveau.

Deze wet wordt ingevoegd in een apart hoofdstuk van de Wet publieke gezondheid (Wpg). Ophanging aan de Wpg heeft als voordeel dat de maatregelen die bij of krachtens deze wet worden getroffen dienen ter bescherming van de volksgezondheid en meer in het bijzonder ter bestrijding van de epidemie van het virus. Dit wetsvoorstel maakt de aanpak van de crisis zoals deze tot op heden heeft plaatsgevonden, niet ongedaan.

Daarnaast is bij de verdere aanpak van de crisis aandacht nodig voor de manier waarop de afstemming binnen een gemeente en de intergemeentelijke afstemming kan plaatsvinden. Ter voorkoming van het democratisch deficit moet een bepaling worden ingevoegd die afstemming binnen de gemeente garandeert. Wij stellen voor een bepaling in te voegen als: *De burgemeester borgt de betrokkenheid van college en raad bij de afstemming van de werkzaamheden in het kader van deze wet.*

Verder kan intergemeentelijke afstemming worden gekoppeld aan het Algemeen Bestuur van de Veiligheidsregio in samenhang met het bepaalde in artikel 170, lid 1b Gemeentewet. Dit artikel draagt de burgemeester op om goede samenwerking met andere gemeenten en andere overheden te bevorderen. Op die manier zou het bestaande wettelijk kader goed aansluiten bij het regime van de Twm.

Gelet op de primaire taak die volgens de Twm bij het lokaal bestuur ligt voor inrichting van de openbare ruimte (invulling anderhalve meter samenleving) en de bestaande verantwoordelijkheden voor het openbaar vervoer bij de provincies, is die intergemeentelijke afstemming noodzakelijk.

Wij merken tot slot op dat het gaat om een belangrijke en zeer ingrijpende wet waarvan de verwachting is dat deze voor een langere termijn zal gelden. Enerzijds is van belang dat de totstandkoming daarvan met de vereiste zorgvuldigheid gebeurt, anderzijds vragen de huidige omstandigheden om meer snelheid dan gebruikelijk. Dat betekent dat de uitwerking van de wet in de praktijk extra goed zal (moeten) worden geëvalueerd.

III. Algemene en specifieke aandachtspunten naar aanleiding van de tekst en de toelichting van het wetsvoorstel

De tekst van het wetsvoorstel geeft verder aanleiding tot het maken van de volgende opmerkingen en het stellen van een aantal vragen. In het onderstaande geven wij eerst een aantal meer algemene opmerkingen over dit wetsvoorstel, te weten:

- de verhouding tussen centraal en lokaal niveau (par. 1);
- de verhouding met andere regelgeving (par. 2); en
- de financiële compensatie voor gemeenten (par. 3).

Daarna bespreken wij een aantal meer specifieke onderdelen van het wetsvoorstel, inclusief sectorspecifieke bepalingen (par. 4 t/m 14).

Bij de bespreking van onze aandachtspunten grijpen we deels ook terug op de in onderdeel II gegeven waardering van het wetsvoorstel.

1. Verhouding tussen centraal en lokaal, gemeentelijk niveau

Het wetsvoorstel komt alleen tegemoet aan de behoefte om in de huidige uitzonderlijke situatie op centraal niveau een democratisch gelegitimeerde basis te bieden voor het nemen van maatregelen rondom het houden van afstand en het stellen van gedragsvoorschriften, het decentrale niveau blijft grotendeels buitenspel. Het daarbij gekozen systeem van normering in de wet met de mogelijkheid tot nadere regelgeving bij AMvB of ministeriële regeling, kunnen wij in algemene zin onderschrijven maar is op zichzelf onvoldoende. De huidige crisis vraagt en zal gedurende een langere periode weliswaar blijven vragen om maatregelen waartoe op centraal niveau wordt besloten en waarvoor, vanwege de mogelijke ingrijpendheid ervan, een specifieke formeel-wettelijke basis nodig is. Maar het wetsvoorstel komt onvoldoende tegemoet aan de behoefte om op ook op lokaal niveau te voorzien in mogelijkheden voor maatwerk én een democratische basis voor die maatregelen en besluiten. Wij verzoeken u derhalve om meer waarborgen voor lokale betrokkenheid.

Het wetsvoorstel voorziet alleen in ontheffingsbevoegdheden voor de burgemeester en in differentiatie op rijksniveau tussen (groepen van) gemeenten bij de in artikel 58f t/m 58j geregelde onderwerpen, de sectorspecifieke bepalingen en bij de bepaling over informatievoorziening (artikel 58t). Daarmee is er in het huidige wetsvoorstel te weinig mogelijkheid voor democratische borging op decentraal niveau.

Dit klemmt temeer omdat, wanneer de bestrijding van het coronavirus dat toelaat, de behoefte aan het leveren van lokaal maatwerk dat bovendien democratisch gelegitimeerd is steeds groter zal worden. Het wetsvoorstel biedt daarvoor onvoldoende mogelijkheden. De burgemeester kan met het oog op bijzondere gelegenheden ontheffing verlenen van het verbod op groepsvorming, van het verbod op openstelling van een publieke plaats voor publiek, van het verbod op evenementen, en – voor zover dat bij ministeriële regeling wordt bepaald – van regels die de kans op verspreiding van COVID-19 beperken. In hoeverre er voor de burgemeester daadwerkelijk ruimte is om een ontheffing te verlenen, in welke gevallen dat zal zijn en hoe frequent om ontheffing wordt gevraagd, zal echter mede afhankelijk zijn van de inhoud van de nog op te stellen ministeriële regeling. Daarbij zal er een juiste balans moeten zijn voor wat centraal moet worden geregeld en wat decentraal kan worden bepaald, zodat er voldoende ruimte overblijft voor lokaal maatwerk.

De burgemeester kan dus een ontheffing verlenen, maar wij vragen ons af welke belangen bij de afweging tot het verlenen van een ontheffing mogen worden meegewogen. Kan dit bijvoorbeeld alleen als de burgemeester van oordeel is dat de bescherming van de gezondheid/de maatregelen om het virus te bestrijden ook op een andere manier geborgd is en/of de gezondheid niet geschaad wordt door een ontheffing te verlenen? Hoe kan de burgemeester die afweging maken? Moet er een advies van GGD/RIVM worden gevraagd? Betekent dit dus dat maatschappelijke/economische/sociale belangen geen argument zijn in deze afweging? Omdat concrete antwoorden op deze vragen belangrijk zijn voor een juiste uitvoering van de wet verzoeken wij u hier nader op in te gaan.

Het principe van lokaal maatwerk geldt ook voor de differentiatiebepaling van artikel 58e Twm. Volgens deze bepaling kan differentiatie deels plaatsvinden op Rijksniveau en deels op gemeentelijk niveau. Op basis van artikel 58e Twm kan op rijksniveau onderscheid worden gemaakt tussen (groepen van) gemeenten en tussen personen op basis van "leeftijd" of op basis van "activiteit". Wij gaan ervan uit dat het maken van dit onderscheid in nauw overleg zal gaan met

VNG en NGB. Wij verzoeken u om over de manier waarop differentiatie in afstemming met de gemeenten kan plaatsvinden, in de toelichting bij de wet meer duidelijkheid te verschaffen. De mogelijkheid voor het bieden van lokaal maatwerk moet hier immers ten volle worden benut.

Bij differentiatie op gemeentelijk niveau kan onderscheid worden gemaakt tussen personen op basis van "leeftijd" en op basis van "activiteit" bij het gebruik van de ontheffingsbevoegdheid van de burgemeester. Daarover het volgende. Gelet op de uitoefening van de ontheffingsbevoegdheid van de burgemeester is van belang dat volstrekte duidelijkheid bestaat over de reikwijdte van de differentiebepaling. Daarom zal nader moeten worden uitgekristalliseerd voor welke leeftijdscategorieën differentiatie nodig kan zijn. Voor de hand ligt dat het gaat om kwetsbare ouderen, maar dat wordt noch in de wettekst noch in de toelichting vermeld. In de toelichting is wel aangegeven dat op basis van leeftijd bijvoorbeeld differentiatie mogelijk is ten aanzien van kinderen tot en met 12 jaar die mogen buiten sporten (p. 13). Overigens is het op basis van de huidige noodverordeningen aan kinderen tot 18 jaar toegestaan om, mits georganiseerd en begeleid, buiten te sporten zonder de afstandsnorm in acht te nemen, zodat de 12 jaars-grens wat dat betreft geen gelukkig voorbeeld is.

Ook is onduidelijk wat met "activiteit" is bedoeld, nu de wettekst en de toelichting daarover geen enkele nadere uitleg bieden. Verder is in de toelichting vermeld dat differentiatie op basis van de beschikbare informatie mogelijk en wenselijk kan zijn, zonder dat helder is aan welke informatie wordt gedacht of hoe deze informatie beschikbaar komt voor de lokale overheid. Afgezien van de benoemde onduidelijkheden is de vraag hoe de criteria van "leeftijd" en "activiteit" zich precies verhouden tot de ontheffingsbevoegdheid die de burgemeester heeft met het oog op "bijzondere gelegenheden". Is het de bedoeling dat de burgemeester bij het verlenen van een ontheffing vanwege een bijzondere gelegenheid daarbij rekening kan (of zelfs moet) houden met "leeftijd" of "activiteit"? Wij zijn van mening dat het Rijk hier te veel centrale regie neemt, terwijl juist dergelijke gelegenheden zich uitstekend lenen voor lokaal maatwerk.

Wat betreft de relatie met de nadere uitwerking van de normstelling in lagere regelgeving is het de vraag of via AMvB en ministeriële regelingen zo nodig snel en flexibel verdere af- en eventueel ook noodzakelijke opschaling van maatregelen mogelijk is, op de manier waarop op dit moment flexibel kan worden ingespeeld op actuele ontwikkelingen.

Nu de nadere normstelling bij AMvB en ministeriële regelingen wordt geregeld (ook waar het gaat om sectorwetgeving), achten wij het noodzakelijk ons in verband met de grote impact van de nadere normstelling in de lagere regelgeving op de lokale situatie bij de opstelling daarvan te betrekken. Wij verzoeken u deze betrokkenheid procedureel vast te leggen.

Het wetsvoorstel laat onverlet dat gemeenten (autonoom) met het oog op de bestrijding van het virus verordeningen kunnen opstellen over de gang van zaken op openbare en publieke plaatsen. Wij begrijpen de toelichting op dit punt aldus dat deze wet niet uitputtend is bedoeld. Het gegeven voorbeeld over gemeentelijke regels over openingstijden van horeca is in dit verband wat minder relevant, omdat men zich immers kan afvragen of het regelen van openingstijden eigenlijk wel een onderwerp is dat een relatie heeft met de bestrijding van het virus en er daarom hoe dan ook geen sprake is van een aanvulling op de Twm.

Welke onderwerpen, anders dan de twee nu in de toelichting gegeven voorbeelden, gelden volgens u als "hoofdonderwerpen" van de Twm die uitsluitend en uitputtend landelijk worden bepaald? In dit verband merken wij op dat de bevoegdheid van artikel 121 Gemeentewet om hogere regelgeving aan te vullen een bevoegdheid is die in de praktijk tot veel onduidelijkheid en discussie leidt.

Aangezien het hier bovendien gaat om een buitengewoon ingewikkelde kwestie, verzoeken wij u om in de toelichting meer helderheid te bieden dan nu gebeurt over de vraag in hoeverre de autonome verordeningsbevoegdheid van gemeenten overeind blijft.

2. *Verhouding met huidige crisisstructuur en andere regelgeving*

Tot nu toe zijn de maatregelen ter bestrijding van het coronavirus genomen op basis van artikel 7 Wet publieke gezondheid juncto artikel 39 van de Wet veiligheidsregio's. De maatregelen zijn neergelegd in noodverordeningen van de voorzitters van de veiligheidsregio's. Deze noodverordeningen zijn vastgesteld op aanwijzing van het kabinet. Uit het wetsvoorstel en de toelichting maken wij op dat de minister van VWS opdracht zal geven om deze noodverordeningen, tegelijk met de inwerkingtreding van de Twm, in te trekken.

Volgens het wetsvoorstel is sprake van een tijdelijk *aanvullend* wettelijk instrumentarium ten opzichte de huidige Wet publieke gezondheid en Wet veiligheidsregio's. Er is beoogd voor te voorzien situaties de noodzakelijke regels te stellen en delegatiebepalingen op te nemen die nodig zijn voor het treffen van maatregelen ter bestrijding van COVID-19. Verder dienen, indien zich omstandigheden voordoen die nieuwe regels nodig maken, die regels zo mogelijk te worden vastgesteld op grond van hoofdstuk Va. Indien de bevoegdheden uit hoofdstuk Va daartoe niet toereikend zijn, kan de minister van VWS op grond van artikel 7 Wet publieke gezondheid een opdracht geven aan de voorzitter van de veiligheidsregio. Deze bevoegdheid blijft dus in stand en ook artikel 39, eerste lid, van de Wet veiligheidsregio's is ongewijzigd. Dit brengt met zich dat de voorzitters van de veiligheidsregio's ook na de inwerkingtreding van de Twm nog (nieuwe) noodverordeningen kunnen vaststellen. Wij begrijpen de tekst en toelichting van de Twm aldus, dat mochten zich omstandigheden voordoen die nopen tot het nemen van maatregelen die nu niet zijn voorzien en ook niet op de Twm kunnen worden gebaseerd, deze maatregelen hun grondslag kunnen krijgen in noodverordeningen van de voorzitters van de veiligheidsregio's. Dat is een logische constructie.

3. *Financiële compensatie gemeenten*

In de Financiële Verhoudingswet en de Wet Veiligheidsregio's is voorzien in de mogelijkheden van compensatie voor gemeenten, die als gevolg van Rijksbeleid te maken hebben met financiële schade en derving van inkomsten. Ook dit wetsvoorstel heeft financiële gevolgen voor gemeenten.

In Bestuurlijke Overleggen is inmiddels een kader afgesproken waarbinnen de decentrale overheden aanspraak kunnen maken op compensatie voor de effecten van de corona crisis. Op basis van een reëel beeld van de kosten zullen decentrale overheden gecompenseerd worden. Uitgangspunt is dat gemeenten er niet op achteruit gaan. Daarnaast zijn er afspraken gemaakt om het accres voorlopig te bevriezen.

Wij eisen van het Rijk dat de gemeenten ook voor de gevolgen van deze wet, en in brede zin voor alle andere financiële gevolgen van de coronacrisis, op een fatsoenlijke en ruimhartige wijze worden gecompenseerd. Wij verzoeken u bovendien inzichtelijk te maken hoe de financiële gevolgen van deze specifieke wet er voor het lokaal bestuur uitzien. Wij wijzen er in dit verband op dat volledige compensatie geldt voor de extra taken die gemeenten met dit wetsvoorstel of onderliggende regelingen opgedragen krijgen. Naast de taken rondom testen en contactonderzoek willen we in dit verband ook wijzen op de extra kosten als gevolg van extra handhaving.

We merken nog op dat de financiële paragraaf nog geen uitsluitel geeft over de wijze van bekostiging. Het heeft onze voorkeur dit met een toevoeging aan de algemene uitkering van het gemeentefonds te doen in plaats van een specifieke uitkering met bijbehorende verantwoordings- en administratieve lasten.

Wij zetten de gesprekken graag met u voort, maar willen daarbij wel graag een concreet perspectief van uw kant voor de financiële compensatie van deze nieuwe Spoedwet.

4. Begripsafbakening

De Twm bevat verschillende regels voor verschillende soorten plaatsen en voor verschillende personen in de gehele samenleving. Gelet op de uitvoerbaarheid van de wet en de handhaving (op gemeentelijk niveau en door de sectoren zelf) van de daarin gestelde regels, zijn sluitende en voor iedereen begrijpelijke definities buitengewoon belangrijk. Vanuit het perspectief van rechtszekerheid moet worden voorkomen dat begrippen pas helder worden wanneer het op uitvoering en handhaving aankomt.

In dit verband vragen wij aandacht voor het ontbreken van een definitie van "woning". Wij adviseren de term "woning" in de wettekst nader te definiëren, omdat de reikwijdte daarvan niet ondubbelzinnig vaststaat. Het is verstandig om aan te sluiten bij de definitie uit de Woningwet, namelijk: "woning: afzonderlijk gedeelte van een gebouw, welk gedeelte tot bewoning is bestemd, met het daarbij behorende deel van de grond."

Daarnaast vragen wij ons af of de term "evenement" afdoende omschreven is wanneer u deze koppelt aan alle vormen van vermaak. De definitie van evenement kan ook zo worden begrepen als de verwachting dat op deze activiteit grote groepen mensen afkomen. Zo kan bijvoorbeeld een congres niet zonder meer worden aangemerkt als een activiteit van vermaak, maar kunnen hier wel grote groepen mensen (al dan niet reizend uit een land waar de uitbraak van het virus weer is opgelaaid) samenkomen.

Het begrip "gemeenschappelijke huishouding" is zonder enige toelichting ruimer omschreven dan hetgeen onder dit begrip in de huidige noodverordeningen wordt verstaan. Waarom is ervoor gekozen om een ruimere definitie te hanteren? Wij vestigen hierop de aandacht, onder meer omdat de regels over terrassen nog gebaseerd zijn op de oude regels in de noodverordening. Gemeenten verwachten met de toepassing van deze definitie problemen in de praktijk. Dit speelt meteen al bij recent vastgestelde regels over terrassen (regels omtrent gezin, vrienden etc). Het speelt ook bij studenten die vaak op één adres wonen en bij de groep arbeidsmigranten die vaak met heel veel personen op één adres wonen. Bij recente ervaringen met corona-uitbraken in de vleesverwerkende industrie kon worden opgetreden tegen het vervoeren van teveel arbeidsmigranten tegelijk met een voertuig juist omdat zij niet tot "een gemeenschappelijk huishouden" behoorden. Met de thans voorgestelde definitie zou een dergelijk optreden niet (meer) mogelijk zijn.

Bovendien vragen we ons met betrekking tot het begrip "gemeenschappelijk huishouden" af of deze goed aansluit op de voorzieningen beschermd wonen en maatschappelijke opvang in de zin van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) en op verblijfsvoorzieningen in het kader van de Jeugdwet. Mensen die (beschermd) wonen, zijn niet per definitie ingeschreven in de BRP op dit adres maar verblijven er wel langdurig, dus zouden wellicht wel onder "gemeenschappelijk huishouden moeten vallen". Voor maatschappelijke opvang ligt dit anders, maar ook dat is locatie

gebonden. De manier waarop "gemeenschappelijk huishouden" is gedefinieerd, werkt door in de toelichting op de bepalingen die over zorginstellingen en woonvormen gaan. Wij vragen hiervoor aandacht. Graag zien wij ook verblijfsvoorzieningen in de zin van de Jeugdwet toegevoegd aan de definitie.

Het begrip "gemeenschappelijk huishouden" leidt er tot slot toe dat sommige naasten/verwanten ten opzichte van elkaar (buiten de woning) een veilige afstand moeten bewaren. Gedacht kan worden aan ouders en kinderen die uit huis zijn geplaatst, kinderen die onder voogdij staan en andere personen in relatie tot hun naasten/verwanten. Hoe verhoudt zich deze beperking tot het recht op gezinsleven dat een bredere strekking heeft dan het gezin of de huishouding? Kunt u hierover een nadere beschouwing, ook vanuit ethisch perspectief, in de toelichting opnemen?

Ten aanzien van de omschrijving van zorgverlener verzoeken wij ermee rekening te houden dat er ook niet professionele zorgverleners zijn. Kan dit worden toegevoegd aan de definitie? En/of kan een categorie "vrijwilliger/mantelzorger" worden toegevoegd aan artikel 58f lid 4 onder b (uitzondering verbod geen veilige afstand houden).

Bij de definitie van "kinderopvang" zijn ook "gastouderbureaus" opgenomen. Dat is echter overbodig. Bij een gastouderbureau worden geen kinderen opgevangen. Bij een gastouderbureau zal dus ook geen verplichte sluiting aan de orde zijn en evenmin dat daar kinderen opgevangen worden in het kader van de noodopvang.

5. Bevoegdheid voorzitter van de veiligheidsregio en administratief beroep

Op grond van artikel 58d is de voorzitter van de veiligheidsregio bevoegd toepassing te geven aan een bevoegdheid die deze wet toekent aan de burgemeester, indien het al dan niet uitoefenen van die bevoegdheid door de burgemeester een (dreigend) bovenlokaal effect met zich brengt. Het gaat daarbij om de bevoegdheden met betrekking tot het geven van ontheffingen, aanwijzingen en bevelen alsmede bestuursrechtelijke handhavingsbevoegdheden.

Indien de voorzitter van de veiligheidsregio het besluit neemt dat sprake is van bevoegdheidsuitoefening door een burgemeester die tot een (dreigend) bovenlokaal effect leidt, kan de burgemeester die het aangaat bij de Minister van VWS beroep instellen tegen dat besluit. Dat beroep wordt ingesteld binnen 24 uren nadat het besluit door de voorzitter is genomen en de minister moet binnen twee dagen op het beroep beslissen. Deze procedure is geheel ontleend aan de procedure van artikel 176, vierde en vijfde lid, Gemeentewet.

Hoewel constructief, oplossingsgericht overleg tussen burgemeesters over een concrete situatie de voorkeur heeft boven het daadwerkelijk instellen van administratief beroep, kunnen wij instemmen met deze regeling. Wel is er sprake van een uitgekledde beroepsregeling omdat hoofdstuk 6 en afdeling 7.3 van de Algemene wet bestuursrecht niet van toepassing worden verklaard op dit administratief beroep. In feite komt deze procedure dus neer op een Salomonsoordeel van de minister van VWS over een mogelijk geschil tussen de voorzitter van de Veiligheidsregio en een burgemeester van een individuele gemeente.

Met deze doorkruising van de lokale autonomie dient de minister behoedzaam en zorgvuldig om te gaan, ook al dient hij binnen 48 uur over de casus een besluit te nemen.

6. *Groepsvorming en raadsvergaderingen*

De uitzondering op verboden groepsvorming (artikel 58g) is voor gemeenten te beperkt. Gemeenteraadsvergaderingen zijn uitgezonderd, maar collegevergaderingen niet. Is het de bedoeling dat deze vallen onder de bevoegdheid van de burgemeester om op grond van het vierde lid (met het oog op bijzondere gelegenheden) ontheffing te verlenen? In dat geval: waarom zou een collegevergadering een bijzondere gelegenheid zijn nu deze regulier worden gehouden? En zou de burgemeester hier dan vervolgens ook de differentiatiebepaling moeten toepassen? Of is het mogelijk om ook de collegevergaderingen uit te zonderen van verboden groepsvorming? En zou dat ook kunnen voor vergaderingen van (organen van) gemeenschappelijke regelingen?

Met betrekking tot het verbod op groepsvorming geven wij voorts in overweging om aan de uitzonderingen ook groepsactiviteiten in het kader van de Wmo en Jeugdwet toe te voegen (eventueel nader te definiëren als groepsactiviteiten gericht op dagstructuur herstel, ontwikkeling en/of ontlasting van mantelzorgers).

7. *Zorgplicht publieke plaats en maatregelen openbare plaatsen, toezicht en handhaving burgemeester*

Tot nu toe zijn veel bedrijven open op basis van een (zelf opgesteld) protocol. Deze protocollen worden niet door de overheid getoetst of gehandhaafd, men beschouwt dit als een vorm van zelfregulering. In algemene zin sluit dat systeem goed aan bij de eigen verantwoordelijkheid van de diverse sectoren om te voorkomen dat het virus zich verder verspreidt.

Dat wordt echter anders in de Twm. In de Twm krijgt "degene die bevoegd is tot het aan een publieke plaats treffen van voorzieningen of tot het openstellen van een publieke plaats voor publiek" (wij merken op dat in de praktijk niet altijd even duidelijk zal zijn wie dit is) een open zorgplicht opgelegd (artikel 58k). Die zorgplicht kan volgens de toelichting worden uitgewerkt door de branches zelf, maar die uitwerking heeft geen juridische status. Vervolgens krijgt de burgemeester de bevoegdheid om toezicht te houden op het naleven van de zorgplicht en kan hij de betrokkene een schriftelijke aanwijzing of bevel geven.

Dit systeem gaat dus aanmerkelijk verder dan wat men tot nu toe is gewend en vraagt veel gemeentelijke handhavingscapaciteit gedurende een vermoedelijk lange periode. Gemeenten moeten hiervoor veel extra inspanningen doen. Daarnaast is goed voorstelbaar dat ook inwoners handavingsverzoeken zullen doen waarvoor capaciteit moet worden vrijgemaakt. Wij vragen u in de eerste plaats financiële compensatie voor alle extra taken die het uitoefenen van het toezicht met zich meebrengt.

Indien de betrokkene ten aanzien van de publieke plaats de gemeente zelf is, is de vraag hoe het houden van toezicht door de burgemeester zich daarmee verhoudt.

De zorgplicht richt zich tot "degene die bevoegd is om maatregelen of voorzieningen te treffen ten behoeve van de publieke plaats" (de beheerder/rechthebbende). Ook het geven van een aanwijzing of bevel moet aan die persoon worden gegeven. Het lijkt echter op zijn plaats om in geval van acuut gevaar ook de bezoekers/aanwezigen op een publieke plaats direct en bindend te kunnen aanspreken, zodat zij kunnen worden verplicht zich te verwijderen. Daarin is wel voorzien voor zover het een besloten plaats betreft. Het wetsvoorstel voorziet echter niet in deze mogelijkheid bij publieke plaatsen. Wij kunnen dit verschil niet op voorhand verklaren.

Ook ten aanzien van artikel 58m (maatregelen openbare plaatsen) merken wij op dat deze bevoegdheid voor de burgemeester veel gemeentelijke handhavingscapaciteit vraagt. Daarnaast is goed voorstelbaar dat ook inwoners handhavingsverzoeken zullen doen waarvoor capaciteit moet worden vrijgemaakt. Overigens vragen wij ons af of de verwijzing naar artikel 58h in artikel 58m juist is, omdat artikel 58h ziet op de openstelling van *publieke* plaatsen. Ook de verwijzing naar artikel 58h in artikel 58l lijkt niet logisch, omdat artikel 58l de zorgplicht voor *besloten* plaatsen regelt.

8. *Digitale middelen ter ondersteuning van bron- en contactopsporing*

Op grond van artikel 58v kunnen ter ondersteuning van bron- en contactopsporing digitale middelen worden ingezet, waaronder in elk geval een notificatieapplicatie. Wij vinden het van belang dat in dat geval de privacy wordt geborgd door het probleem te definiëren en een Data Protection Impact Assessment (DPIA) uit te voeren.

Tevens is het van belang dat

- het proces van ontwikkeling op een open en transparante wijze geschiedt;
- medewerking op basis van vrijwilligheid is;
- de applicatie begrijpelijk is door eenvoudige taal en visuele mogelijkheden te gebruiken;
- de applicatie in het Nederlands en Engels wordt aangeboden;
- de applicatie interdisciplinair werkt;
- het verwerken van data en gebruik van de app een uitdrukkelijk tijdelijk karakter heeft.

9. *Strafbaarstelling en strafsancties*

De Twm voorziet, naast de bestuursrechtelijke handhaving in de vorm van herstelsancties, in de oplegging van strafsancties (zoals een geldboete). Een geldboete die vanwege overtreding van de bepalingen in de Twm wordt opgelegd is een strafbeschikking. Strafbeschikkingen van hoger dan 100 euro resulteren in een aantekening op iemands strafblad. We vragen ons af of dit onder alle omstandigheden een wenselijke ontwikkeling is en geven u in overweging dat het Openbaar Ministerie (OM) in plaats van met een strafbeschikking te werken, transacties aangaat. Als een boete dan niet wordt betaald, moet het OM de rechter inschakelen in plaats van dat beboete personen zelf verzet moeten aantekenen.

Bij het wetsvoorstel is een uitgebreid handhavingsschema als bijlage gevoegd. Met de opsporing worden evenals in de huidige situatie in de meeste gevallen de politie en buitengewone opsporingsambtenaren (BOA's) belast. Graag krijgen wij nog de gelegenheid om in het verdere proces met u naar dit handhavingsarrangement te kijken en dan vooral naar het onderdeel over de inzet van de gemeentelijke BOA en de verschillende domeinen waarin zij opereren.

10. *Zorgaanbieders en zorginstellingen*

Artikel 58o is beperkt tot zorginstellingen in de zin van de Wet langdurige zorg (Wlz). Vormen van beschermd wonen en maatschappelijke opvang zijn ook intramurale instellingen, maar dan in de zin van de WMO en de Jeugdwet. Is het voldoende dat zo nodig alleen via artikel 58l maatwerk wordt geleverd om kwetsbare cliënten binnen de maatschappelijke opvang, beschermd wonen en verblijfsvoorzieningen te beschermen?

11. *Mobiliteit: regeling voor verkeersmaatregelen ontbreekt*

Volgens de toelichting kunnen gemeenten aanvullend op de Twm ter bestrijding van het virus regels stellen met betrekking tot de inrichting van wegen (in een verordening). De Twm voorziet echter niet in mogelijkheden voor gemeenten om het verkeer over de wegen tijdelijk anders te regelen ter

bestrijding van COVID-19. Het gaat daarbij om andersoortige regels dan regels over de inrichting van wegen. Deze tijdelijke verkeersmaatregelen kunnen gemeenten nu op grond van artikel 34 e.v. Besluit administratieve bepalingen inzake het wegverkeer (BABW) nemen. De maximale wettelijke duur van dergelijke maatregelen is echter 4 maanden. Omdat wij verwachten dat deze tijdelijke maatregelen voor (veel) langer dan 4 maanden nodig zijn, is er grote behoefte om deze periode te verlengen, bijvoorbeeld naar een jaar. Gemeenten moeten tijdelijke verkeersmaatregelen kunnen nemen om op het domein van mobiliteit Corona te kunnen bestrijden en de drukte op trottoirs, fietspaden en andere wegen te tegen te gaan.

Als gemeenten geen juridische basis hebben om tijdelijke verkeersmaatregelen te nemen, moeten gemeenten een te groot aantal reguliere verkeersbesluiten nemen waarbij inspraak- en bezwaarprocedures in acht genomen moeten worden. Daardoor is het niet mogelijk om snel te reageren zoals dit ter bestrijding van het virus voor de volksgezondheid nodig is.

Wij vragen daarom met klem een artikel in de Twm op te nemen die een basis biedt om voor een langere periode verkeersmaatregelen te kunnen nemen dan wel tijdig (voordat de genoemde periode van 4 maanden is verstreken) via een andere route, bijvoorbeeld een spoed-AMvB, te hebben geregeld dat dergelijke maatregelen kunnen worden genomen.

12. Onderwijsinstellingen

Artikel 58q geeft de minister van VWS de bevoegdheid om bij ministeriële regeling te besluiten tot een geheel of gedeeltelijk verbod op het verrichten van onderwijsactiviteiten. Op dit verbod zijn uitzonderingen mogelijk. In de tekst noch de toelichting wordt aandacht besteed aan de leerplicht van scholieren conform de Leerplichtwet 1969. Hoe verhoudt een verbod op het verrichten van onderwijsactiviteiten zich tot deze leerplicht die gemeenten moeten handhaven? Wij verzoeken u hieraan aandacht te besteden in de memorie van toelichting. Voorts benadrukken we het belang om, gelet op de kwetsbaarheid van sommige jeugdigen, terughoudend om te gaan met het opleggen van een verbod.

13. Kinderopvang

In artikel 58r, eerste lid, staan in de opsomming van de opvanglocaties die door de ministeriële regeling een verbod kunnen krijgen om geheel of gedeeltelijk geopend te zijn, tevens gastouderbureaus. Deze horen niet in de opsomming thuis. Bij een gastouderbureau worden geen kinderen opgevangen. Een gastouderbureau voert een administratieve en ondersteunende functie uit ten opzichte van de daaraan verbonden gastouders. Indien bij gastouders noodopvang geboden wordt, is het gastouderbureau juist een essentiële partij bij communicatie tussen gemeente en partijen waar noodopvang geboden wordt. Wij verzoeken daarom om "gastouderbureaus" uit de opsomming te halen. Dit geldt ook voor het tweede lid.

In het derde lid van artikel 58r is bepaald dat de burgemeester in de ministeriële regeling kan worden opgedragen "om locaties aan te wijzen". Dit strookt niet met de artikelsgewijze toelichting waarin staat dat "de burgemeester de noodopvang locaties bekend maakt". Wij geven de voorkeur aan deze formulering en verzoeken u om de tekst van lid 3 overeenkomstig te wijzigen. De reden daarvoor is dat er in de eerdere fase van de coronacrisis, toen half maart de noodopvang diende te worden geregeld en daartoe locaties dienden te worden aangewezen, daarover bij gemeenten veel verwarring is geweest. Onduidelijk was hoe deze aanwijzing diende te worden vormgegeven en hoe deze bekend diende te worden gemaakt. Aanwijzen van deze locaties vraagt bovendien een gemeentelijk besluit. Gezien de snelheid waarmee locaties moeten kunnen worden aangewezen, is

dat niet handig. Het bekendmaken van noodopvanglocaties geeft gemeenten vormvrijheid in de wijze waarop de bekendmaking moet geschieden en bovendien is daarvoor geen besluit nodig.

In het vierde lid van artikel 58r wordt de bevoegdheid gecreëerd om ook eisen te stellen aan het gebruik van beschermingsmiddelen en eisen met betrekking tot hygiëne in een woning. Daarbij is de wijze waarop gastouderopvang wordt omschreven nu onjuist. Daarnaast zijn er in het land ook heel veel kleine kindercentra (zowel dagopvang als BSO) waar kinderopvang geboden wordt, terwijl dat tevens een woning is en in gebruik is als een woning. Die worden nu niet meegenomen in de bepaling terwijl dat wel de bedoeling van de wet lijkt. Wanneer dit lid wordt aangepast op de volgende manier wordt wel bereikt dat voor alle opvang geboden vanuit een woning (en die valt onder de werking van de Wko) genoemde eisen gaan gelden:

“4. Onverminderd artikel 58j, eerste lid, onder a, kunnen bij ministeriële regeling regels worden gesteld over eisen aan het gebruik van beschermingsmiddelen en aan hygiëne voor zover een kindercentrum, een voorziening voor gastouderopvang of een gastouderbureau in een woning is gevestigd. Dit geldt tevens voor opvang in een woning die geboden wordt op grond van het derde lid.”

Ter toelichting: Met betrekking tot het eerste deel van de voorgestelde tekst is aangesloten bij de opsomming zoals genoemd in artikel 1.61 lid 3 Wko. Hier is het wel van belang om gastouderbeaus te noemen in de opsomming, omdat deze ook veelal in een woning gevestigd zijn en zij bij het inwerking treden van 58j eerste lid onder a nu niet onder die bepaling zouden vallen.

Het tweede deel van de tekstsuggestie zorgt ervoor dat ook voor noodopvanglocaties die niet geregistreerd staan als voorziening voor gastouderopvang of een kindercentrum maar die toch als noodopvang in gebruik zijn, de eis over beschermingsmiddelen en hygiëne ook daar geldt voor zover dit betrekking heeft op een woning.

Bij het vijfde lid van artikel 58r plaatsen wij de volgende opmerkingen:

- In dit artikel wordt de werking van artikel 58k, derde en vierde lid uitgesloten. Kinderopvang vindt echter niet plaats op een publieke plaats, maar op een besloten plaats. De juiste verwijzing zou zijn artikel 58i, derde en vierde lid. Dit volgt ook uit de artikelsgewijze toelichting van bij dit lid.
- Uit artikel 58l, vierde lid volgt een bevelsbevoegdheid van de minister. De DPG is echter op grond van 58r, vijfde lid bevoegd tot het opleggen van een bevel indien niet wordt voldaan aan het vereiste van 58i eerste lid. Is het de bedoeling dat twee organen deze bevoegdheid hebben? Indien dat niet het geval is en voor kinderopvang geldt dat dit de DPG zou moeten zijn, dan moet in 58r, vijfde lid het vierde lid van 58i worden toegevoegd in de opsomming.
- Uit artikel 68bis, tweede lid volgt dat overtreding van het eerste of vierde lid van dit artikel strafbaar is gesteld met een hechtenis van ten hoogste twee maanden of een geldboete van de tweede categorie. In Twm is er volgens de memorie uitdrukkelijk voor gekozen geen bestuurlijke boetes op te leggen voor overtredingen die volgen uit het niet naleven van de in deze wet gestelde eisen. Maar in het vijfde lid van art. 58r wordt wel artikel 1.72 en 1.80 Wko (bestuurlijke boete) genoemd als eis die van overeenkomstige toepassing wordt verklaard. Indien het niet de bedoeling is om overtreding van 58r, eerste en vierde lid af te doen met een bestuurlijke boete maar met toepassing van het strafrecht, dienen deze twee leden uitgesloten te worden voor toepassing van de bestuurlijke boete vanuit de Wko.
- De noodopvangvoorzieningen moeten aan de eisen uit de Wko voldoen, tenzij een bepaalde eis is uitgesloten conform de ministeriële regeling. Bij het in gebruik nemen van een

- onderwijsvoorziening, schippersinternaat of ruimte in het ziekenhuis voor 24-uurs opvang levert dat knelpunten op. Wij vragen daarvoor uw aandacht bij het opstellen van die regeling
- In de memorie behorend bij dit lid staat dat de eisen zoals gesteld in 1.48d tot en met 1.57d Wko van overeenkomstige toepassing zijn op de noodopvang. Zou dat niet 1.57e moeten zijn, waardoor voor de noodopvangvoorzieningen tegelijkertijd de geldende coulance bepalingen gesteld op grond van 1.57e en de regeling van toepassing zijn?
  - Uitvoering geven aan de artikel 1.81 en 1.63 lid 5 is niet mogelijk bij een noodvoorziening die niet gevestigd is op een in het LRK geregistreerd adres.

Voorts hebben wij een aantal opmerkingen bij de memorie van toelichting in onderdeel 4.2.7.4, de artikelsgewijze toelichting van artikel 58r en de bijlage schema handhaving. We verwijzen voor deze opmerkingen naar de **bijlage** bij onze reactie.

14. Wijziging Arbeidsomstandighedenwet

Wij onderschrijven het belang van het vormgeven van een veilige werkomgeving door werkgevers om besmettingsgevaar met COVID-19 te verkleinen. In de memorie van toelichting wordt in dat licht het instrument arbocatalogus als voorbeeld genoemd waarin bedrijfsspecifieke maatregelen zijn opgenomen.

In een arbocatalogus beschrijven werkgevers- en werknemersorganisaties gezamenlijke afspraken over de wijze waarop zij (gaan) voldoen aan de doelvoorschriften van de overheid voor gezond en veilig werken. Een doelvoorschrift is een norm in de wet waaraan bedrijven zich moeten houden, bijv. maximale belasting of maximaal geluidsniveau. In het geval van COVID-19 is er geen doelvoorschrift te benoemen, anders dan het voorkomen van COVID-19 besmettingen onder werknemers dat een tijdelijk karakter kent. Voorts is een arbocatalogus aan verandering onderhevig wegens de telkens wisselende inzichten en veranderende maatregelen van de Rijksoverheid. Wij vragen ons daarom af of het instrument arbocatalogus wel het geschikte instrument is om maatregelen die gericht zijn op het beperken van besmettingsrisico te beschrijven. Het proces van totstandkoming van een arbocatalogus leent zich daar ook niet voor wanneer werkgeverorganisaties bij elke wijziging met vakbonden om de tafel moeten en een arbocatalogus moeten bijstellen.

Naast het instrument arbocatalogus is het mogelijk voor werkgevers om hun risico-inventarisatie en -evaluatie (RI&E) bij te stellen aan de nieuwe situatie conform artikel 5 van de Arbeidsomstandighedenwet. Wij verzoeken het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid daarom om deze mogelijkheid actief te communiceren richting werkgevers en dit departement kan in dat geval een kader stellen welke risico's in elk geval in kaart moeten worden gebracht en maatregelen op moeten worden genomen door werkgevers. Mogelijk kan er zelfs een model RI&E ontwikkeld worden.

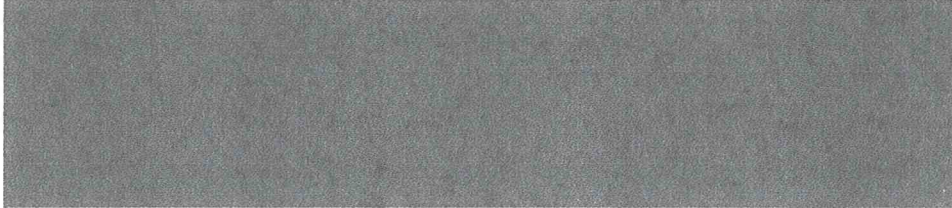
Tot slot wijzen wij u nog op de reacties van de Wethoudersvereniging en de Nederlandse Vereniging voor Raadsleden.

Wij vertrouwen erop dat u in het wetsvoorstel terdege rekening houdt met deze opmerkingen en bereid bent om die in de tekst en toelichting van de wet te verwerken.

Hoogachtend,

Vereniging van Nederlandse Gemeenten

Nederlands Genootschap van Burgemeesters

Bijlage bij VNG-reactie op het wetsvoorstel Tijdelijke wet maatregelen COVID-19

Wij plaatsen de volgende opmerkingen bij de Memorie van toelichting inzake de regels voor kinderopvang.

4.2.7.4 Kinderopvang (artikel 58r)

3^e zin: "...verbod op het bieden van opvang in kinderopvangverblijven uit te vaardigen (1^e lid)". Hiermee wordt enkel de opvang in een kindercentrum gesloten. Gastouderopvang niet, terwijl die ook valt onder de werking van het 1^e lid.

Voorstel: "verbod op het bieden van opvang in een kindercentrum of bij een voorziening voor gastouderopvang uit te vaardigen (1^e lid)."

4^e zin: "Het tweede lid verduidelijkt welke kinderopvangverblijven deels of geheel..." Onder kinderopvangverblijven vallen enkel kindercentra, niet de gastouderopvang terwijl die hier juist een essentieel onderdeel vanuit maakt.

Voorstel: "Het tweede lid verduidelijkt welke kindercentra en voorzieningen voor gastouderopvang deels of geheel..."

Een na laatste zin: "Enkele bepalingen uit de Wko worden van overeenkomstige toepassing verklaard (vierde lid)"

Dit wordt echter niet in het vierde lid geregeld, maar in het 5^e lid.

Artikelsgewijze toelichting

Artikel IV [Wijziging Wet kinderopvang]

1^e zin: "...dat het voor gastouders en houders van kindercentra en voorzieningen voor gastouderopvang extra ..."

In deze zin zou "gastouders" verwijderd moeten worden. De houder van een voorziening voor gastouderopvang is altijd immers de gastouder zelf (zie ook definitie in art. 1.1 Wko).

Voorstel: "...dat het voor ~~gastouders en~~ houders van kindercentra en voorzieningen voor gastouderopvang extra ..."

3^e zin: "...naleving van bepaalde eisen die gelden voor kinderopvangverblijven in redelijkheid..."

Deze beschrijving is te beperkt waardoor de uitzondering enkel voor kindercentra zou gelden terwijl vanuit het artikel beoogd wordt om voor gastouderbureaus, kindercentra en gastouders coulançe regels te bepalen.

Voorstel: "...naleving van bepaalde kwaliteitseisen die gelden krachtens de wet kinderopvang in redelijkheid..."

Of

Voorstel: "...naleving van bepaalde eisen die gelden voor gastouderbureaus, kindercentra en gastouders in redelijkheid..."

Wij denken echter dat de eerst voorgestelde tekst de lading beter dekt, omdat daarmee ook regels die gelden aan de voorzieningen zelf (binnen/buitenruimte) betrokken kunnen worden.

Bijlage schema handhaving

58f lid 1, 58f lid 2 en 58g lid 1 en 4 2^e zin, lid 58j lid 1 en 2, 58r lid 1 en 4

De DPG houdt toezicht op de naleving mbt de veilige afstand, groepsvorming, hygiëne- en beschermingsmaatregelen en verbod openstelling voor kinderopvang. Het bevoegd bestuursorgaan is echter de minister van VWS. Stel de regel wordt overtreden, aan wie stuurt de toezichthouder dan het rapport van bevindingen? Het college, zoals normaliter het proces is bij toezicht op de Wko, of aan de minister van VWS?

In het laatste geval:

- Moeten de legitimatiebewijzen van de toezichthouders aangepast worden omdat toezicht op de naleving van de eisen gesteld bij en krachtens de WPG daar niet op vermeld staan? Zonder vermelding is de toezichthouder niet bevoegd het onderzoek op deze eisen uit te voeren.
- Welk proces moet hier dan voor doorlopen worden?
- Hoe wordt dit onderdeel gescheiden van de uitvoering van het reguliere toezicht op kinderdagverblijven?
- Wie betaald dan voor de kosten voor de uitvoering van het toezicht en rapportage? De gemeente of degene aan wie gerapporteerd wordt (VWS)?

Indien het het college is die aan zet is, zou bij de bevoegdheid tot het opleggen van een last onder dwangsom voor kinderopvang toegevoegd moeten worden dat dit het college is. Overigens geldt dan eveneens dat de legitimatiebewijzen van de toezichthouders aangepast moeten worden.

Bij de regel "regels minister VWS over eisen gebruik beschermingsmiddelen en hygiëne bij gastouderopvang in de woning" is nu de kinderopvang die in een woning plaats vindt uitgesloten. Terwijl er wel veel kindercentra gevestigd zijn in woningen (de kleinere kinderdagverblijven).

Tekstvoorstel: "regels minister VWS over eisen gebruik beschermingsmiddelen en hygiëne bij kinderopvang in de woning"

Daarmee is de gastouderopvang ook gedekt, conform de definities (art. 1.1 Wko) is gastouderopvang ook immers kinderopvang.